

Gömbkupola, harang, bőrlevelűek

Görög falucska görbe utcáján találjuk magunkat, amikor – átlépve az étterem küszöbét – végighaladunk a kék-fehér kockás terítővel letakart asztalok között, a hézagosan lerakott, szabálytalan alakú kövezeten. A terem végébe tekintve akaratlanul is hátrafordulunk, és szemünk talán a tengerparton hagyott csónakot keresi, vagy csak egyszerűen ellenőrizzük, tényleg a Dunapart hűvöse jár-e a sarkunkban és nem az Égei-tengeri szellő? Mert a fehérre meszelt falal kerített, emeletre vivő, imbolygó lépcsőfeljáró tövében pincébe vezető sikátor indul, mintha meredek utcácska mászná meg a hegyoldalt, s jellegzetes tengerkék gömbkupola, haranggal ellátott homlokzat állja útját a Thira vulkán rögeit kutató tekintetnek. Ugyanis a vakító fehér mellvéd, az elővillanó bőrlevelű, örökzöld mediterrán növényzettel, a kék festékkel beeresztett, repedezett gerendákkal – Szantorint, ezt az Égei-tengeri kis szigeti települést idézi.

Engedjünk a kísértésnek és higgyük el, a durván pucolt, meszelt homlokzatú ház elfüggönyözött ablakai mögött a nappali forróságban sziesztázó, este az utcára tóduló emberek élnek. A boltíves, cseréptetővel fedett konyhai pult mögül előkígyózó illatok, s a vacsora kiválasztásáig hozatott olajbogyó és pohárka *recina* bor már magában is segítségünkre van ebben. Csütörtökön és pénteken pedig a vendéglő állandó zenekara, a Szirtosz Együttes gondoskodik hamisítatlan tavernahangulatról.

A hattagú zenekar vezetője, Lehudisz Andreasz egyben az éttermet vezető tulajdonos is. Általában *buzukin* játszik, de – mint elárulja – zenekarbeli társaihoz hasonlóan három-négy hangszeren játszik. A taverna belső képének kialakítása javarészt az ő ötletei alapján valósult meg. A vendéglő egy esztendeje van nyitva, s a Szirtosz – ez egy görög tánc neve – népzenei ihletésű muzsikáját évek óta szívesen hallgató közönség az Almássy téri

Szabadidőközpont görög táncstílusain kívül itt a Belgrád rakparton hallgathatja őket rendszeresen.

Amikor Lehudiszt arról kérdezem, mennyi köze van az általuk játszott daloknak az eredeti népzenehez, elmeséli, miként járták végig egész Görögországot több mint egy évtizeden át, és miként gyűjtöttek zenei anyagot a *peloponnészosi-félszigettől* a görög szigetvilágon át, Rhodoszon, Leszboszon, Korfun, Krétán és másutt. Zenei anyagukkal minden este bekalandozzák egész Hellászt.

A harminchat éve Magyarországon született Lehudisz tizenhat-tizenhét évesen érintette meg a görög zene. Addig csak szülei hallgatták otthon. Magyarországon élő mestertől tanult, s ezt követően – nyaranta – görög földre utazva leszte el a fogásokat, figyelte meg, melyik területen milyenfajta hangzást részesítenek előnyben. A *görög zene* – mondja – *rendkívül változatos*. A monoton, de vidám szövegű krétai dalok például nem téveszthetők össze semmilyen más területről származó dalokkal. Krétai jellegzetesség a „*lyra*” nevű húros hangszer, míg a török hódoltsági területeken leginkább az „*ud*”, azaz a *török lant*, *thrákiai zene pedig elképzelhetetlen kézidobok nélkül* – magyarázza.

A Szirtosz Együttes tagjai nemcsak jártak görög földön, de énekesek tudják is, mit jelentenek a *dal-szövegek*, hiszen maguk is beszélnek a nyelvet. Mindezt nem is kellene külön hangsúlyozni, ha a hazai klubokban éneklő – egyébként görög származású – „sztárok” között mindenki értené az általa előadott szöveget...

A Szirtosz 1985-ben és 1990-ben lemezkorongon megjelent zeneszámaival sem törekszik rendkívüli hangzásra. Megelégszenek azal, hogy adott művet annak *zenei leőhelyéhez illő hangszereken és stílusban* adnak elő. Mondanivalójuk nem filozofikus, hacsak nem nevezzük annak a népi gondolkodás egyik fajtáját. Nevezetesen azt, amikor például a falu népe a viharos tengeren hánykódó halászokért aggódva elmélkedik élet és halál kérdésein, vagy amikor a szerelmeséért bánkódó lány vagy fiú üzen hadat az egész világnak. A szövegek „hétköznapiságában” erő rejlik. A sikerhez ezenfelül talán még csak egyetlenegy dolog szükséges: az izzadságszagtól mentes produkció. Lehudisz szerint a fesztelen szórakoztatás alfája és omegája a színvonalas, de könnyed előadásmód.

Haller Szilveszter

A taverna belseje

A szerző rajza